

Výroční zpráva Archivu Židovského muzea v Praze za rok 2020

Sídlo archivu a kontakty: Stroupežnického 290/32, 150 00 Praha 5

Tel.: +420 222 749 211, + 420 257 311 492

E-mail: archive@jewishmuseum.cz

ID datové schránky: 7h99ze2

Zřizovatel: Židovské muzeum v Praze, U staré školy 141/1, 110 00 Praha 1

Zařazení v organizační struktuře instituce: Židovské muzeum v Praze – Odbor archivů

Akreditovaný soukromý archiv podle zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Akreditaci vydalo Ministerstvo vnitra dne 1. 2. 2008 (č.j. MV-11810-2/AS-2008) na základě ustanovení § 44 písm. f) a v souladu s ustanovením § 58 a § 80 odst. 5 citovaného zákona.

I. Personální podmínky archivu

vedoucí odboru:

Mgr. Tomáš Bělohlávek

pracovníci:

Mgr. Vlastimila Hamáčková (do 30. 6. 2020)

PhDr. Tomáš Krákora

PhDr. Markéta Novotná, Ph.D.

II. Celkové množství uložených archiválií

V archivu ŽMP je k 31. 12. 2020 evidováno celkem 350 archivních souborů o celkové metrāži 651,05 bm; nezpracovaná část (přibližně 20 archivních souborů) tvoří 85,34 bm (13,11 %), zpracovaná (přibližně 330 archivních souborů) 565,71 bm (86,89 %), z toho inventarizovaná (36 archivních souborů a dílčí části dvou souborů) 69,16 bm (10,62 %, resp. 12,22 % ze zpracované části). Všechny archivní soubory jsou evidovány v evidenčním statusu 1 jako „archivní soubory v přímé péči instituce, uložené v instituci“. Základní evidence archivních pomůcek obsahuje 336 archivních pomůcek.

III. Výběr, zpracování a využívání archiválií

Výběr archiválií ve skartačním řízení:

Archiv převzal písemnosti ředitele ŽMP (4 kartony) a dále dokumenty z kanceláře ředitele ŽMP (4 kartony a 15 šanonů), Odboru sbírek (11 šanonů) a Odboru pro vzdělávání a kulturu (12 šanonů a 1 balík). Na konci roku 2020 bylo připraveno ve spolupráci s Národním archivem skartační řízení za rok 2020, do něhož byly navrženy písemnosti Židovského muzea v Praze z let 1995-2011 v celkovém rozsahu 14,60 bm. Z důvodu koronavirové pandemie bylo provedení skartačního řízení odloženo na rok 2021.

Výběr archiválií mimo skartační řízení:

Dary:

- vnější změna 1/2020: 350 Rodina Sternova (1 karton, 0,03 bm)
- vnější změna 2/2020: 346 Federace židovských obcí v ČR (11 kartonů, 1,21 bm)
- vnější změna 3/2020: 308 Varia (1 karton, 0,01 bm)
- vnější změna 4/2020: 168 Židovská náboženská obec Žamberk (Kniha členů Pohřebního bratrstva židovské obce Rokytnice v Orlických horách z roku 1820, 1 úřední kniha, 0,02 bm)
- vnější změna 5/2020: 351 Spolek židovských odbojářů a vojáků (13 balíků, 0,99 bm)

Nákupy:

Archiv Židovského muzea v Praze v roce 2020 nezakoupil do svých fondů a sbírek žádné dokumenty.

Zpracování archiválií

Zpracovány/inventarizovány byly tyto fondy a sbírky:

338 Jiří Fiedler (1935–2014) – pokračovalo pořádání pozůstalosti, byly tříděny fotografie a pohlednice, osobní doklady a publikační činnost. Materiály jsou sepisovány a postupně ukládány do kartonů. V roce 2020 byly zpracovány 3 kartony 0,33 bm (T. Krákora).

308 Varia – pokračování revize sbírky se zaměřením na kontrolu fyzického stavu a popis archiválií venkovských židovských obcí, svazů židovských obcí a patentů a vyhlášek. Materiál je postupně přemanipulován a nově ukládán. Současně se doplňuje prozatímní inventární seznam. V roce 2020 proběhla revize 15 kartonů 1,65 bm spisového materiálu (T. Krákora).

314 Židovské muzeum v Praze – pokračování pořádání písemností z let 1995-2005 v celkovém rozsahu 122 kartonů (800 inventárních čísel). Konkrétně byly uspořádány dokumenty Odboru rozvoje a vztahů s veřejností (ORVV), Odboru pro vzdělávání a kulturu (OVK), bývalého oddělení Judaistiky a holocaustu (agenda archivu, šoa, judaistiky, knihovny, časopisu *Judaica Bohemiae*, odborné správy židovských hřbitovů a jiných objektů) (15,25 bm, M. Novotná).

Na základě pokynů Odboru archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra ČR byla dokončena úprava číselníků lokalit, původců a archivních pomůcek v programu PEvA a příprava databáze na přechod na nový informační systém PEvA II. V průběhu roku 2020 probíhala implementace software ProArchiv17, který bude Archiv ŽMP používat pro pořádání svých archivních fondů a sbírek.

Využívání archiválií, badatelské služby

Archiv navštívilo 51 badatelů (z toho 41 tuzemských a 10 zahraničních), kteří uskutečnili celkem 96 badatelských návštěv. Ke studiu bylo předloženo 1228 evidenčních jednotek ze 109 fondů a sbírek. Bylo zpracováno 6 rešerší a poskytnuto na 120 konzultací a odpovědí na písemné dotazy. Pro badatele bylo vyhotoveno 194 skenů. Zájem badatelů se soustřeďuje především na rodopis, dějiny jednotlivých židovských obcí a dokumentaci židovských nemovitých památek.

IV. Stav archiválií

Z celkového počtu 350 archivních souborů, které archiv ŽMP vede v evidenci NAD, je 255 archivních souborů nepoškozeno a 95 archivních souborů poškozeno. Především se jedná o mechanické poškození (trhliny, přelomení), poškození prachem, také křehkost, lámavost. Je evidováno i poškození plísněmi a hmyzem.

Digitalizace

Systematická digitalizace archivního materiálu je prováděna ve fotodílně muzea. Při výběru archiválií pro digitalizaci se uplatňuje kritérium stáří a badatelské frekvence (postupně jsou digitalizovány nejstarší dochované písemnosti, vybrané pinkasy, knihy obřízek a další archiválie sloužící především pro genealogické bádání). V roce 2020 bylo digitalizováno 24 knih (celkem 6352 snímků). Archiv ŽMP získal v rámci dvoukolového výběrového řízení grant od významného zahraničního partnera na restaurování a digitalizaci úředních knih z archivního fondu Židovské náboženské obce Praha. V rámci poskytnutého grantu bude v letech 2020-2021 digitalizováno celkem 23 Knih zpráv a Knih osvědčení, 14 svazků z tohoto souboru projde restaurováním. V roce 2020 bylo zdigitalizováno 13 knih (8317 digitalizátů), 9 svazků prošlo restaurátorskými úpravami. 8 knih bylo zpřístupněno badatelské veřejnosti na webových stránkách <https://collections.jewishmuseum.cz/>.

V. Konzervace a restaurování archiválií

Nadále probíhala pravidelná kontrola fyzického stavu spravovaného archivního materiálu, čištění, drobné opravy a výběr k restaurování. V roce 2020 bylo vyčištěno 55 archivních knih, restaurováno bylo 8 knih a 1 karton spisového materiálu.

VI. Odborné aktivity

Spolupráce s vědeckými a kulturními institucemi

V rámci pokračující spolupráce s Židovským komunitním muzeem v Bratislavě byly vyhledány a následně poskytnuty skeny archiválií pro účely výstavy a výstavního katalogu *Poklady Židovského múzea v Prešově II*. Skeny historických fotografií pacovské synagogy byly poskytnuty České televizi, která ve spolupráci se spolkem Tikkun připravila reportáž o osudu židovské komunity v Pacově. Pro účely vytvoření interaktivní mapy dějiny židovské komunity v Olomouci, která se připravuje v rámci studentského projektu IGA při Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci, archiv vyhotovil a poskytl skeny stavebního plánu olomoucké synagogy a z olomoucké hazkary.

Výzkum, popularizace, publikační činnost

Odborná historická práce archivářů se soustředila především na dílčí otázky spojené se zpracováváním materiálem. Hlavní zájem byl věnován přípravě expozic a výstav ŽMP. Archiv plánoval uspořádat 8. ročník semináře k novodobým dějinám Židů v Čechách, který se měl uskutečnit v polovině října 2020 ve spolupráci s Muzeem Jindřichohradecka v Jindřichově Hradci. Z důvodu pandemie způsobené virem Covid-19 byl seminář zrušen. V rámci přípravy nové expozice ve Španělské synagoze proběhla instalace exponátů pro vitrínu k židovským průmyslníkům a podnikatelům a zároveň byla provedena finální kontrola jednotlivých textů a popisů. Pro připravovanou publikaci o nové instalaci ve Španělské synagoze byly vybrány doprovodné fotografie.

Účast na konferencích a školeních

Speciální kurz pro operátory systému PEVA II (Benešov 7. 9. 2020, T. Krákora).

Z důvodu pandemie Covid-19 byly ostatní plánované účasti na konferencích a školeních zrušeny.